

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

SPAIN CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND
INNOVATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

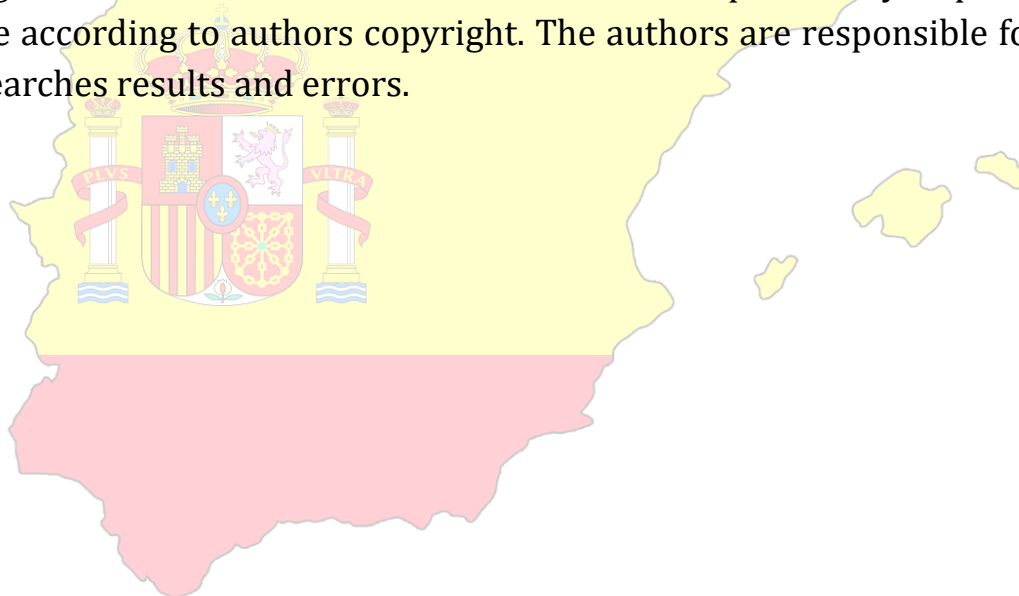

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION: a collection scientific works of the International scientific conference – Madrid, Spain, 2026, Issue 3.

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION**». Which took place in Spain, 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

UDK 9(908).

Qadimiy Kesh va Termiz merosi – zamonaviy ziyoli shaxs nigohida.**Tasheva Shaxnoza Uzakovna**

Xalqaro Innovatsion universiteti o'qituvchisi,

Qarshi davlat universiteti doktoranti.

tashevashaxnoza719@gmail.com<https://orcid.org/0009-0006-7969-3111>

Annotatsiya. Ushbu maqolada Qashqadaryo va Surxondaryo viloyatlaridagi madaniy meros va arxeologiya obyektlarining yosh avlod va ziyoli shaxslar ma'naviyatini shakllantirishdagi o'rni tahlil qilinadi. Tadqiqot asosini 2015–2017-yillarda qabul qilingan davlat hujjatlari, jumladan, Shahrisabz shahrining tarixiy qismini restavratsiya qilish, Kitob va Yakkabog' tumanlaridagi yodgorliklarga yer maydonlarini biriktirish hamda ularni muhofaza qilishga oid huquqiy hujjatlar tashkil etadi.

Arxiv materiallariga tayanib, madaniy meros obyektlarini saqlash nafaqat me'moriy vazifa, balki milliy o'zlikni anglash va intellektual salohiyatni oshirishning strategik omili ekanligini asoslab berildi. Maqolada Shahrisabzdagi Oqsaroy, Kitob tumanidagi qadimiy masjidlar va Yakkabog'dagi arxeologik tepaliklarning (Usmontepa, Qoratuttepa va b.) shaxs dunyoqarashini boyitishdagi amaliy ahamiyati yoritilgan. Tadqiqot yakunida madaniy merosni asrash orqali vatanparvarlik va tarixiy xotira tuyg'usini kuchaytirish bo'yicha takliflar ilgari surilgan.

Tayanch so'zlar: Madaniy meros, Qashqadaryo, Surxondaryo, Shahrisabz, Yakkabog', ma'naviy kamolot, ziyoli shaxs, restavratsiya, arxeologiya yodgorliklari, tarixiy xotira.

Kirish. Madaniy meros – millatning o'tmishi va kelajagini bog'lovchi ma'naviy ko'prikdir. O'zbekiston, xususan, Qashqadaryo va Surxondaryo vohasi qadimiy sivilizatsiya o'choqlari sifatida boy me'moriy va arxeologik yodgorliklarga ega. Ziyoli shaxsning shakllanishida tarixiy xotira va milliy o'zlikni anglash muhim bosqich hisoblanadi. Maqolaning maqsadi – davlat tomonidan madaniy merosni muhofaza qilish borasida amalga oshirilayotgan ishlarning shaxs kamolotidagi o'rni huquqiy-tarixiy hujjatlar orqali ko'rsatib berishdir.

Tadqiqotda quyidagi metodlardan foydalanildi: 1. Hujjatli tahlil: Qashqadaryo viloyat hokimligining 2015-yildagi X-504/12, 2016-yildagi X-639/11 va 2017-yildagi X-474/06 sonli qarorlari tahlil qilindi. 2. Siyosiy-huquqiy interpretatsiya: Vazirlar Mahkamasining 1023-F-sonli farmoyishi ijrosi doirasida amalga oshirilgan ishlar mazmunan o'rganildi. 3. Klassifikatsiya: Obyektlar hududiy (Shahrisabz, Kitob, Yakkabog') va tipologik (masjidlar, arxeologik tepaliklar) jihatdan tasniflandi.

Natijalar. Tadqiqot jarayonida 2015–2017-yillarga oid arxiv hujjatlarini o'rganish shuni ko'rsatdiki, Qashqadaryo va Surxondaryo viloyatlarida madaniy meros obyektlarini asrash shunchaki texnik restavratsiya jarayoni emas, balki keng ko'lamli ma'naviy tiklanish harakati bo'lgan. Xususan, 2015-yilda Shahrisabz

shahrining tarixiy qismini obodonlashtirish bo'yicha qabul qilingan hukumat farmoyishi va viloyat hokimining qarori asosida 11 ta yirik obidada, jumladan, jahon tamadduni durdonasi sanalgan Oqsaroy majmuasida ulkan hajmdagi ta'mirlash ishlari amalga oshirildi. Ushbu maqsadlar uchun ajratilgan 6 milliard so'mdan ortiq mablag' nafaqat g'isht va koshinlarni asrashga, balki Shahrisabzning tarixiy jozibasini qaytarish orqali odamlarda o'z o'tmishiga nisbatan g'urur tuyg'usini uyg'otishga xizmat qildi.

Shu bilan birga, 2016 va 2017-yillardagi hujjatlar tahlili madaniy merosni muhofaza qilish ko'lamini faqat shaharlar bilan cheklanib qolmaganini tasdiqlaydi. Kitob va Yakkabog' tumanlaridagi chekka hududlarda joylashgan Obikanda va Sumak masjidлари, shuningdek, Usmontepa, Qoratuttepа va Edilbektepa kabi o'nlab arxeologik yodgorliklarning davlat muhofazasiga olinishi va ularga maxsus yer maydonlarining biriktirilishi diqqatga sazovordir. Bu jarayonlar natijasida qishloq joylarida istiqomat qiluvchi yoshlar va ziyolilar uchun o'z ajdodlarining turmush tarzi, diniy va falsafiy qarashlarini aks ettiruvchi "jonli tarixiy maydonlar" shakllandi. Mintaqalararo davlat inspeksiyasi tomonidan olib borilgan nazorat ishlari natijasida har bir tepalik va qadimiy bino shaxsni tarbiyalovchi, unga estetik zavq beruvchi va milliy o'zlikni anglatuvchi ma'naviy maskanga aylantirildi. Oxir-oqibat, ushbu tizimli chora-tadbirlar Qashqadaryo va Surxondaryo vohasining tarixiy qiyofasini saqlab qolish bilan birga, jamiyatda madaniyatli, bilimga chanqoq va o'zligini taniydigan ziyoli qatlamning kamol topishi uchun mustahkam moddiy va huquqiy zamin yaratdi.

Muhokama. Tadqiqot natijasida olingan ma'lumotlar shuni ko'rsatadiki, Qashqadaryo va Surxondaryo viloyatlaridagi madaniy meros obyektlarini asrashga yo'naltirilgan davlat siyosati shunchaki moddiy yodgorliklarni saqlash emas, balki jamiyatning intellektual va ma'naviy qiyofasini shakllantirishda poydevor vazifasini o'tagan. Shahrisabzning tarixiy markazida olib borilgan keng ko'lamli restavratsiya ishlari misolida ko'rish mumkinki, tarixiy muhitning tiklanishi insonning estetik dunyoqarashini o'zgartiradi. Oqsaroy kabi ulug'vor obidalar qarshisida turgan shaxs nafaqat me'moriy go'zallikdan bahra oladi, balki o'z ajdodlarining yuksak muhandislik va badiiy tafakkuriga guvoh bo'lish orqali intellektual g'ururni his etadi. Bu esa o'z navbatida, zamonaviy ziyoli shaxsda milliy o'zlikni anglash va tarixiy vorislik tuyg'usini uyg'otuvchi eng kuchli ma'naviy omildir.

Shuningdek, Kitob va Yakkabog' tumanlaridagi arxeologik yodgorliklar va qadimiy masjidلarning huquqiy muhofazaga olinishi "madaniyat" tushunchasining jamiyatning eng quyi qatlamlarigacha yetib borishini ta'minladi. Usmontepa yoki Sumak masjidi kabi obidalar o'z hududida saqlanib qolishi bilan mahalliy aholi, ayniqsa, yoshlar uchun o'tmishning tirik guvohiga aylandi. Bu jarayon shaxsda vatanparvarlikni quruq shiorlar orqali emas, balki o'zi yashab turgan zaminning qadimiy ildizlarini ko'rish va his qilish orqali shakllantiradi. Arxiv hujjatlarida aks etgan yer ajratish va chegara belgilash kabi rasmiy jarayonlar, aslida, kelajak avlod uchun "ma'rifat maskanlari"ni asrab qolish harakatidir. Ziyoli shaxs uchun bunday

yodgorliklar nafaqat o'rganish obyekti, balki axloqiy va falsafiy mushohada yuritish maydonidir.

Xulosa. Qashqadaryo va Surxondaryo viloyatlari misolida o'tkazilgan ushbu tadqiqot shuni ko'rsatadiki, madaniy meros obyektlarini saqlash va ularga yer maydonlarini birlashtirish bo'yicha 2015–2017-yillarda qabul qilingan tizimli qarorlar shunchaki ma'muriy vazifa emas, balki jamiyat ma'naviyatini yuksaltirishga qaratilgan strategik harakatdir. Shahrisabzning tarixiy markazidan tortib, Kitob va Yakkabog' tumanlarining chekka qishloqlaridagi arxeologik tepaliklarga bo'lgan har bir obida davlat muhofazasiga olinishi natijasida milliy o'zlikni anglashning moddiy asosi mustahkamlandi. Bu jarayon zamonaviy ziyoli shaxs qiyofasida uchta muhim jihatni kamol toptiradi: birinchidan, tarixiy haqiqatga asoslangan yuksak bilim va dunyoqarash; ikkinchidan, ajdodlar merosiga nisbatan estetik va falsafiy hurmat; uchinchidan esa, o'z vatani va kelajak avlod oldidagi ma'naviy mas'uliyat tuyg'usi.

Arxiv hujjatlarida aks etgan restavratsiya ishlari va yer ajratish jarayonlari shuni tasdiqlaydiki, moddiy yodgorliklar saqlangan joyda ma'naviy uzviylik buzilmaydi. Madaniy meros obyektlari ziyoli shaxs uchun shunchaki o'tmish qoldig'i emas, balki bugungi kunning murakkab savollariga javob beruvchi, uni milliy va umuminsoniy qadriyatlar ruhida tarbiyalovchi tirik manba bo'lib xizmat qiladi. Binobarin, mazkur hududlardagi obidalarni asrab-avaylash borasidagi sa'y-harakatlar kelajakda ham nafaqat turistik salohiyatni, balki jamiyatning intellektual va axloqiy quvvatini ta'minlovchi eng asosiy omil bo'lib qolishi shubhasizdir. Tarixiy xotira barhayot ekan, ziyoli qatlamning ma'naviy kamoloti ham davomiy xarakterga ega bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. – Toshkent: "O'zbekiston", NMIU, 2017.
2. Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug' xalqning ishi ham ulug', kelajagi yorug' bo'ladi. – Toshkent: "O'zbekiston", NMIU, 2019.
3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. – Toshkent: "O'zbekiston", NMIU, 2022.
4. O'zbekiston Respublikasining "Madaniy meros obyektlarini muhofaza qilish va ulardan foydalanish to'g'risida"gi Qonuni.
5. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining Shahrisabz shahrining tarixiy qismidagi madaniy meros obyektlarini restavratsiya qilish va holatini yaxshilashga doir farmoyishlari (2015-yil).
6. Qashqadaryo viloyat hokimining madaniy meros va arxeologiya obyektlariga yer maydonlarini birlashtirish hamda ularni muhofaza qilish to'g'risidagi qarorlari (2015–2017-yillar to'plami).
7. Qashqadaryo va Surxondaryo viloyatlari madaniy meros obyektlarini muhofaza qilish mintaqalararo davlat inspeksiyasining hisobotlari va yo'riqnomalari.
8. Azamat Ziyo. O'zbekiston davlatchiligi tarixi. – Toshkent: "Sharq", 2001.
9. Sagdullayev A.S. Qadimgi O'zbekiston tarixi. – Toshkent: "O'qituvchi", 2004.
10. Shoyqulov A. Qashqadaryo va Surxondaryo me'moriy yodgorliklari (Ilmiy-ommabop nashr). – Toshkent, 2012.
11. To'rayev H. Tarixiy o'lkashunoslik. – Buxoro, 2009.